

De olifant in de kamer: wel plannen, maar nog geen plekken.

Zoals bekend wil het kabinet in 2029 voor werkende ouders 96 procent van de kosten tot de maximumuurprijs vergoeden. Daardoor zal het gebruik naar verwachting toenemen. Maar plannen zijn nog geen plekken. Daarvoor zijn fysieke locaties en vierkante meters nodig.

Dat probleem is al vaker benoemd, maar is niet opgelost. Bureau Buitenhok becijferde in 2022 [1], op basis van de toenmalige prognose van ABF/SZW, dat voor het nieuwe stelsel 208.000 extra kindplaatsen nodig zouden zijn. Dat stond gelijk aan 5.400 extra opvanglocaties.

Sindsdien is de prognose iets naar beneden bijgesteld. De invoering is verschoven naar 2029 en SZW rekent inmiddels met nieuwe cijfers. In de meest actuele raming stijgt het totale aantal vergoede opvanguren tussen 2024 en 2031 met 23 procent. Voor de dagopvang 22 procent, voor de BSO 25 procent. [2] SZW schrijft daarbij zelf expliciet dat in deze raming wordt aangenomen dat *"het aanbod grotendeels meegroeit met de oploop van de vraag"*.

Maar ook dat blijven woorden op papier, en nog geen concrete plekken.

Voor 2029 is de raming van SZW 535 miljoen uren dagopvang en 302 miljoen uren BSO. De verwachte vraagstijging ten opzichte van 2024 volgens die raming: 14 procent dagopvang en 21 procent BSO.

De verwachting, op basis van de huidige stand van zaken en de groei van de afgelopen jaren, is dat er dan nog een flinke groeispurt in capaciteit nodig is. Waar het aantal kindplaatsen bij kindcentra nog wel toeneemt, daalt het aantal bij gastouders al jaren.

De vraagstijging vertaald naar benodigde plekken in 2029 [3] komt uit op ongeveer 890.000 kindplaatsen, inclusief gastouderplekken. Daar staan op dit moment (medio augustus) 790.000 geregistreerde kindplaatsen tegenover. Er moeten, bij gelijkblijvende benutting, dus nog 100.000 plaatsen bijkomen. Deze verwachting gaat uit van een evenredige verhouding tussen gebruiksuren en kindplaatsen. Betere benutting van bestaande kindplaatsen kan uitmaken, net zoals de beschikking over voldoende personeel.

Gezien de omvang en het benodigde tempo is het niet in de lijn der verwachting dat deze groei uitsluitend binnen bestaande locaties kan worden opgevangen. Er zullen ook nieuwe locaties nodig zijn

De uitdaging zit vooral in het steeds hogere tempo waarmee de capaciteit richting 2029 moet toenemen. Om vanaf nu die 100.000 plaatsen te

realiseren voor 2029 moet het groeitempo richting 45.000 netto plaatsen per jaar. Dat ligt ruim boven het tempo van de afgelopen jaren. En hoe langer dat tempo te laag blijft, hoe sterker de benodigde versnelling richting 2029 wordt.

De olifant in de kamer is het gegeven dat een kindplek niet als bij toverslag ontstaat. Een deel kan komen uit verdere uitbreiding van de huidige locaties, maar daar zit een grens aan. Er zullen nieuwe locaties bij moeten komen. Voor iedere locatie moet aan de vereiste toestemmingen en vergunningen worden voldaan, en pedagogisch professionals worden aangetrokken. Papier is geduldig, maar de tijd dringt.

Bronnen:

[1] Bureau Buitenhek (2022) SCP: kabinetsplan kinderopvang schadelijk, ondoelmatig en ondoordacht.

[2] SZW (2025) Bijlage 1. Kengetallen kinderopvang, bij kamerbrief 31 322, nr. 569. En MvT Wetsvoorstel Financiering Kinderopvang, oktober 2025.

[3] Berekening op basis van SZW-urenraming en geregistreerde kindplaatsen bij kinderdagverblijven, BSO en gastoudervoorzieningen. Het gemiddelde aantal plaatsen in 2024 is vermenigvuldigd met de geraamde groei van het totale aantal vergoede uren tot 2029. De berekening veronderstelt een gelijkblijvende verhouding tussen uren en plaatsen. Veranderingen in benutting en in de verdeling over opvangvormen kunnen de uitkomst beïnvloeden.